

עין משפט
גד מצוה

יט:

והתניא, צניחותא הקובר את מתו כו'. הקשה בתוספות הרב אמאי לא קאמר כתנאי ורב ששת כאבא שאול ורב הונא כתנא קמא א! ושמה משום דברייתא מזכיר לשון בטלו וקאמר לדידיה ימים לא בטלו א"כ לא סבירא הברייתא כרב ששת דרב ששת קאמר ימים נמי בטלו משום דלשון בטלו משמע ככולו כן נראה לי:

הלכה כאבא שאול, נראה

דהלכה כמותו בכל מאי דפליג אתנא קמא צין במקצת היום ככולו צין לענין אם לא גילח מדלא מפליג בהלכה כאבא שאול במקצת היום ככולו ולא בגילח הרייזן בירושלמי מקשה לרבנן דאבא שאול מה צין יוס שלשים ליום שמיני דקאמר מקצת היום ככולו ומגלה ערב הרגל ויוס שלשים לא אמר מקצת היום ככולו שיהא מגלה צו ומשני משום כבוד הרגל הסירו תדע ^[פ] שהרי חל שמיני שלו בערב הרגל מגלה ערב הרגל ואילו חל שלשים צצבת אינו מגלה ערב שבת: **שבת: אתיא פרע פרע** מנייר, יש שאומרים שאסור לבלל להיות סורק ראשו לאחר שצבע משום דלחמרינן (מיר דף מצג), נזיר חופף ומתפסק אצל לא סורק ואין לענין מנייר ואין נראה כלל דהא צנירי אסור ודאי שאפילו תלם שערו אסור אצל לענין אצילות שהוא משום יפוי לא וצעת מעשה שאלתי ממורי

רביא והסיר לי והרי"ר יוס טוב פירש כיון דקיימא לן מקצת יוס שצבע ככולו ועולה לכאן ולכאן מקצת היום ככולו ויכול לגלח ציוס שערים ותשעה ^[ב] ובתוספות הרב לא פירש כן דלא חמרינן שיהא יוס שצבע לשני ימים לענין שלשים יוס: **גלתין הוו**, ולכך פלא דלמר צנירי צפ"ק (דף ה.) נזיר להזיר כ"ט אסור שלשים שרי ומזירות הוּא עשרים ותשעה יוס לדידיה א"כ סבר על כרחך לפירש אבא שאול מיהו יש לומר לתחילה אינו מגלח צנייר עד שלשים יוס מדרבנן כדמשמע הכא וצירושלמי מקשה מן המשנה (שם דף טו), דלמר גלח ציוס שלשים יאל ומשני תמן לשעבר הכא מתחילה והיינו כדפרישית: **שאסור** ברחיצה עד הערב. פ"י צקונטרס ולערב

יכול לרחוך גופו צלונן אי נמי פניו ידיו ורגליו אצל כל גופו צחמין לא דאסור לרחוך ציי"ט א"י יש לפרש צחמי טבירא א"י לטעוף מותר כדאי' פרק כירה (שם דף ג' ועס) אי נמי צחמין שהוחמו צקרקע ואמר צפרק כירה מחלוקת צחמין שהוחמו ככלי וא"ת מאי שנא דלא חמרינן מקצת היום ככולו צשלישי וצשציעי לרבנן ^[ג] וצשציעי לאבא שאול שרינן על ידי מקצת היום ככולו וכי תימא משום דאפשר לרחוך ציי"ט ולא יהא ניוול תינח רחילה אלא כיצוס מאי איכא למימר ואין נראה לר"י דכיצוס שרי צשלישי וי"ל דצאצילות שצעה חמיר טפי צה"ג מפרש הוא הדין רביעי וחמישי אסור עד הערב ע"כ פ"י בתוספות ^[ד] והרי"ט פירש עד הערב היינו ^[ה] מצערב י"ט ולאפוקי דלא שרי מן הצקר ונראה דהוא הדין דכיצוס מותר לערב מעיי"ט ולפירושו נראה דשצעה קודם הרגל אליצא דרבנן מותר מצערב י"ט ומדקאמר הכל מודים פירוש אפילו אבא שאול דשרי צשציעי מן הצקר הכא מודה לרבנן דלא שרי מן הצקר אלא יש לו דין צציעי לרבנן: **קברין** ברגל גרף עוזה ^[ו] מן המנין שלשים או אינו עוזה. פירש בתוספות דהוא הדין דמיציעאל לן הצקרו שני ימים קודם הרגל וקאי לן דהא צסמון משמע דפשיטא צקברו שני ימים קודם הרגל דקאמרינן מאי לאו אסיפא לא ארישא משמע דצרישא ניחא ליה ושמה היה הרב רוזה לומר דמרוייהו מיצעי ליה וכי פשיט צעי למיפשט הכל ומשני דלא מיפשוט הכל: **דלא** נוהגין מצות שבעה ברגל. ומיהו דצרים צצנינעא נוהגין כדמשמע פ"ק דכתובות (דף ד.) ועס) דקאמרינן כל אותן הימים הוא ישן צין האנשים והיא ישינה צין הגשים מסייע ליה לרבי יוחנן וכן פירש הרב צצס רבו ממתני' מצי למיפשט דאינו עולה למנין שצעה דקתינ מפסיקין ואין עולין ולכל הפחות איירי לענין שצעה ומיהו יש לומר דנותן טעם מנין לו פשוט דמתניתין איירי שאינו עולה למנין שצעה אימא לענין שלשים: **ומלאבתו** נעשית ע"י אחרים. אפילו צציתו ^[ז] א"עג דלמר לעיל בפ"ב (דף יא.): היתה מלאכתו ציד אחרים צתוך ציתו אסור לעשות צצתייהם מותר וי"ל דהכא מיירי בצצר האבד:

ואלו מגלחין פרק שלישי מועד קמן

והסניא. סייעתא: **שכסס** ^[ח] שגורם שלשה מצטלם שצעה. דכי קבר מתו שלשה ימים לפני הרגל אינו יושב לאחר הרגל כלום: **כך** ^[ט] גורם שצעה מצטלם גורם שלשים. דכי קבר מתו שצעה ימים קודם הרגל צטלה ממנו גורת שלשים דאפילו לא גילח ערב הרגל

מגלח אחר הרגל: **ויוס** ^[י] שצעה עולה לכאן ולכאן. דחשיב נמי שמיני: **כיון שעמדו מנחמים מאללו**. היינו ציוס ז': **כמאן לאבא שאול**. דלמר עולה לכאן ולכאן דחשיב נמי שמיני דמצטל ממנו גורת שלשים: **ומודים הן לאבא שאול**. ציוס שלשים לקצרות מתו דמותר לגלח דלא צעינן שלשים שלימין דלחמרינן מקצת היום ככולו: **מנלן**. דשלשים יוס אסור בגילוח: **ראשיכס אל ספרעו**. הא שאר אצלים חייבים משמע: **הכל מודים**. אפילו אבא שאול דלמר מקצת היום ככולו: **שאסור צרחילה עד הערב**. דודאי שלש שלימין צעינן עד הערב ולערב רוחך צלונן או ימתינן עד חולו של מועד וירחך צחמין: **למנין שצעה לא קמצינא** לי. דודאי אינו עולה דודאי לא נהגא מצות שצעה צרגל דהא אינו אסור צנעילת הסנדל ואינו נוהג צכפית המטה: **דהא נהגא מצות שלשים צרגל** דהא צרגל נמי אסור צגיהוץ וצתספורת כלשלים: **ואין צרים מתעסקין עמו**. כלומר אין צרייזן לנחמו אחר הרגל שצבר נחמוהו שצעה ימים צרגל: **כל**

יום מגלן יליף פרע פרע מנייר כתיב הכא ^[י] ראשיכם אל תפרעו וכתיב התם ^[יא] גדל פרע שער ראשו מה להלן שלשים אף כאן שלשים והתם מגלן ^[יב] אמר רב מתנה ^[יג] סתם נזירות שלשים יום מאי טעמא אמר קרא ^[יד] קדוש יהיה יהיה בגימטריא תלתין הוו אמר רב הונא בריה דרב יהושע הכל מודין י כשחל שלישי שלו להיות ערב הרגל שאסור ברחיצה עד הערב אמר רב נחמיה בריה דרב יהושע אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא דיתבי וקאמרי הלכה כרב הונא בריה דרב יהושע איכא דאמרי אמר רב נחמיה בריה דרב יוסף אשכחתינהו לרב פפי ולרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע דיתבי וקאמרי הכל מודים שאם חל שלישי שלו להיות ערב הרגל שאסור ברחיצה עד הערב בעא מיניה אבוי ^[טו] (מרבא) קברו ברגל רגל עולה לו למנין שלשים או אין רגל עולה לו למנין שלשים ^[טז]. למנין שבעה לא קמיבעיא לי דלא נהגא מצות שבעה ברגל כי קא מיבעיא לי למנין שלשים דקא נהגא מצות שלשים ברגל מאי א"ל אינו עולה איתיביה ^[טז] הקובר את מתו שני ימים קודם הרגל מונה חמשה ימים אחר הרגל ומלאכתו נעשית ע"י אחרים ועבדיו ושפחותיו עושים בצנינעא בתוך ביתו ואין רבים מתעסקין עמו שכבר

אי נמי צחמין שהוחמו צקרקע ואמר צפרק כירה מחלוקת צחמין שהוחמו ככלי וא"ת מאי שנא דלא חמרינן מקצת היום ככולו צשלישי וצשציעי לרבנן ^[יז] וצשציעי לאבא שאול שרינן על ידי מקצת היום ככולו וכי תימא משום דאפשר לרחוך ציי"ט ולא יהא ניוול תינח רחילה אלא כיצוס מאי איכא למימר ואין נראה לר"י דכיצוס שרי צשלישי וי"ל דצאצילות שצעה חמיר טפי צה"ג מפרש הוא הדין רביעי וחמישי אסור עד הערב ע"כ פ"י בתוספות ^[יח] והרי"ט פירש עד הערב היינו ^[יט] מצערב י"ט ולאפוקי דלא שרי מן הצקר ונראה דהוא הדין דכיצוס מותר לערב מעיי"ט ולפירושו נראה דשצעה קודם הרגל אליצא דרבנן מותר מצערב י"ט ומדקאמר הכל מודים פירוש אפילו אבא שאול דשרי צשציעי מן הצקר הכא מודה לרבנן דלא שרי מן הצקר אלא יש לו דין צציעי לרבנן: **קברין** ברגל גרף עוזה ^[כ] מן המנין שלשים או אינו עוזה. פירש בתוספות דהוא הדין דמיציעאל לן הצקרו שני ימים קודם הרגל וקאי לן דהא צסמון משמע דפשיטא צקברו שני ימים קודם הרגל דקאמרינן מאי לאו אסיפא לא ארישא משמע דצרישא ניחא ליה ושמה היה הרב רוזה לומר דמרוייהו מיצעי ליה וכי פשיט צעי למיפשט הכל ומשני דלא מיפשוט הכל: **דלא** נוהגין מצות שבעה ברגל. ומיהו דצרים צצנינעא נוהגין כדמשמע פ"ק דכתובות (דף ד.) ועס) דקאמרינן כל אותן הימים הוא ישן צין האנשים והיא ישינה צין הגשים מסייע ליה לרבי יוחנן וכן פירש הרב צצס רבו ממתני' מצי למיפשט דאינו עולה למנין שצעה דקתינ מפסיקין ואין עולין ולכל הפחות איירי לענין שצעה ומיהו יש לומר דנותן טעם מנין לו פשוט דמתניתין איירי שאינו עולה למנין שצעה אימא לענין שלשים: **ומלאבתו** נעשית ע"י אחרים. אפילו צציתו ^[כא] א"עג דלמר לעיל בפ"ב (דף יא.): היתה מלאכתו ציד אחרים צתוך ציתו אסור לעשות צצתייהם מותר וי"ל דהכא מיירי בצצר האבד:

שכבר

מורה קברו ברגל עולה לו הרגל למנין שלשים או לא. ודאי למנין שבעה אינו עולה, דהא לא נהג ביה מצות אבילות והיא פחי"ו נתיי". כי תיבעי לך שלשים דהא קים ביה מצות גילוח שהיא מצות שלשים. אמר ליה אין עולה לו אפילו למנין שלשים ושקלינן וטרנין ודברים פשוטים הן.

^[א] חולי צ"ל ומקצת היום שביעי וכו'.
‏^[ב] נראה מהה זיה גירסא אחרת צכונגין ולפי גרסא זו משמע דהלכה כרב בזה דמיס לא בטלו ועי' צכונגין צמוה"ס שהליך להוכיח דהלכה כאב"ש ככולהו ע"ש.
‏^[ג] והדין דלחמרינן צגמלא דמודים חממים לאב"ש כשחל שמיני שלו וכו' שמוחר לגלח בע"ש כמזו רבתי להלן דף קכ בע"ז ומש"כ שם דבי רביעי שמוחר לגלח ציוס ששי טס"ה וצ"ל בע"ש.

מסורת הש"ס

^[א] (טור טו.) [מן שמות פ"ו ע"ש, ט] ונלפי ח: פסיקתא ד.וש"ן, א] לעיל ח.,
‏^[ד] לעיל ית. ושי"ג עירובין (מו, ה.) נזיר ה. לט. מענית ח.
‏^[ז] ונלפי ח. [מסדרין כג:], א] (נלפי מרכ"ה,) א] [תוספתא פ"ב, צ]
‏^[ח] שהרי כשחל שמיני שלו צצבת ערב הרגל מגלח בע"ש ואילו חל שלשים טי' כצ"ל וכו"ה בירושלמי ור"ל אפי' אבא שאול ק"ל כן וא"כ כבוד הרגל. העתק מחילופי גרסאות, ט) מצבנר בערב יי"ט כצ"ל ז"ל ודקאמר

הגהות הב"ח

^[א] רש"י ד"ה שכסס שצצות שלשה מצטלם גזירת שצעה דכי קבר מתו: **ו** ^[ב] ד"ה כן מצות שצעה מצטלם: **א** ^[ג] ד"ה וי"ט שביעי עולה:

גליון הש"ס

גב' למנין שבעה לא קמיבעיא לי דלא נהגא מצות שבעה ברגל עי' לקמן דף כג ע"ג חזק"ן ד"ה יש אצילות צצבת: תוס' ד"ה שאסור ברחיצה וכו' ובשביעי לאבא שאול. צ"ל ובשמיני: ב"א"ד והרי"ט פירש וכו'. עי' לקמן דף כג ע"א תוס' ד"ה ואמר לאחותה: ד"ה ומלאכתו וכו' אע"ג דאמר לעיל. מתנו לי הא הכא מקולי' רק אחר שלשנו ז' ימים מתחילת אצילות וע"ג:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תוס' ד"ה והתנא כו' ושמה משום דברייתא מזכיר לשון בטלו וקאמר לדידיה ימים לא בטלו טי'. כוונתם דמש"ה לא קאמר שה"ש כמלאי דמיחא ליה לנחמך צלונן והתנא משום דמיימי סייעתא לר"ה ולאפוקי מר"ש דהא ר"ש פ"י לשון בטלו דמתיני דמשמע ככולו ות"ק דברייתא נמי נקט לשון בטלו ופ"ה קאמר דלא בטלו ימים חוה דלא כר"ש אלא בתוך שש וזה נהגא כר"ה. וזה נחמין רש"י צדי"ה והתנא סייעתא כלע"ד ודו"ק. ובש"ו מקום שמואל (סי' מא) הדין דבני התוס' על דין רחוק ולפיכך כתבתי פה הנלע"ד. אחרי שנים רבות שכתבתי זה הדפס ספר יד יוד ודאימי שטובתי לדעמו בזה והלנתי: **ב**] ב"ה אחיא פרע פרע מנייר וכו' ובתוספות הרב לא פירש כן. נ"ב וכן מורין דבני התוס' צדינור הקודם צצס חזק"ן בירושלמי לאסור לגלח בע"ש שהוא כ"ט לאצילות שאסור לגלח ודלא כש"ו"ת האחרונים ו"ל שגשאו דאס להקל בזה. כי מי יקל ראשו נגד ירושלמי המפורש באתרא דלא פליג עליה תלמודא דין ועיין שו"ת כרם שלמה טי' חז וצ"ח צ"ד סי' ש"ן אות ד:

קב א ב ג מיי פ"י מהלכות אצל הלכה ה ו ז טושי"ט י"ד סי' שצט סעף ז' וטושי"ט א"ח סי' תקמא סעי' ח]:

קד ד מיי [פ"ו מהל' אצל הל' יצ' ופ"י ה"ז סמג עשין דרבנן צ טור ש"ע י"ד סי' ששה סעף ז':

קח ה מיי פ"ג מהל' מזירות הלכה א סמג לאון רב:

קו ו מיי פ"י מהלכות אצל הלכה ו טושי"ט א"ח סי' תקמא סעף י' וטושי"ט י"ד סי' שצט סעף ה:

תורה אור השלם

1. ויאמר משה אל אהרן ולאקלנך ולאיתמר בניו ראשיכם אל תפריעו ובגדיכם לא תפריעו ולא תהוו ועל כל העדה יקצא ואחיהם כל בית ישראל יקבו את השקפה אשר שוקר יי:

2. כל ימי נדר נזרו תער לא יקבר על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר לך קשר ויזרה גדל את שער ראשו: במדבר ו ה

רבינו חננאל

ומקשינן עליה, והתניא הקובר את מתו קודם לרגל ג' ימים בטלה הימנו גזרת שבעה, שמונה ימים קודם לרגל בטלה הימנו גזירת שלשים, ומגלח ערב הרגל, ונאם לא גילה אחר הרגל, אסור לגלח אחר הרגל. אבא שאול אומר אף מגלח אחר הרגל. שכסם מצות שבעה, מבטלת גזירת שבעה, כלומר כיון שקיים מצות אבילות יזיר לו, כן מצות שבעה מבטלת גזרת שלשים. ומקשינן כן מצות שבעה, והאנן שמונה תנן. ופרקינן אבא שאול סבר מקצת היום ככולו, א ויום השביעי עולה לו למנין שבעה, ושאר יום שביעי כולו עולה לו למנין שלשים, וכיון שקיים מצות שלשים במקצת היום די לו. ובמגלח ערב הרגל, ואם לא גילה ערב הרגל מגלח לאחר הרגל. ואמרו הלכתא כאבא שאול, קשיא לרב דאמרי ימים לא בטלו. ^[א] ופרקינן רי כ קאמרי' הלכתא כאבא שאול שבעה ואין צריך (ב)שמונה כרבנן דפליגי עליה. ומודים חממים לאבא שאול ביום לי מקצת היום ככולו. ואסיקנא הלכתא כאבא שאול ביום ביום שביעי בין ביום ככולו, והני מילי בתשלום שבעה ובתשלום שלשים, אבל בזמן שהרגל מפקיט האבילות לא. כרב הונא בריה דרב יהושע

^[א] חולי צ"ל ומקצת היום שביעי וכו'.

^[ב] נראה מהה זיה גירסא אחרת צכונגין ולפי גרסא זו משמע דהלכה כרב בזה דמיס לא בטלו ועי' צכונגין צמוה"ס שהליך להוכיח דהלכה כאב"ש ככולהו ע"ש.

^[ג] והדין דלחמרינן צגמלא דמודים חממים לאב"ש כשחל שמיני שלו וכו' שמוחר לגלח בע"ש כמזו רבתי להלן דף קכ בע"ז ומש"כ שם דבי רביעי שמוחר לגלח ציוס ששי טס"ה וצ"ל בע"ש.